

Összesítő jelentés

ECVET Agent feltáró tanulmány

Készítette a Meath partnerség
2015. február

Tartalom

Bevezetés	3
Kutatásmódszertan és kutatási alanyok	4
Javaslatok a tanterv kidolgozásához	5
A képzés stílusa és kivitelezése	5
Akkreditáció.....	6
A részvételt akadályozó tényezők és lemorzsolódás	6
Képzések ütemezése	7
Javaslat a képzés tartalmát illetően	7
További segédanyagok.....	7
A szakértők véleménye	8
Következtetések	9

Bevezetés

Az Európa 2020 stratégia célja a 75 % foglalkoztatottsági ráta elérése a 20 és 65 év közötti európai polgárok körében. Ennek ellenére, egy 2011-es ENSZ fejlesztési tanulmány adatai szerint, Európa roma lakossága körében a helyzet nagyon eltérő. A roma felnőttek alig 30%-nak van állása és a roma háztartások 90%-a szegénységi küszöb alatt él (ENSZ, 2011). A „Nemzeti romaintegrációs stratégiák uniós keretrendszere 2020-ig” kiadása után 2011-ben megnőtt az olyan próbálkozások száma, amely a roma közösség oktatását, munkaerő piaci integrálását, egészségügyi szolgáltatásokhoz való hozzáférését és a megfelelő szálláslehetőség biztosítást igyekszik létrehozni a roma emberek számára. Ez alatt az EU tagállamok igyekeznek a reformokat átültetni a saját nemzeti politikájukba.

Az Európában élő 10-12 millió roma képezi a kontinens legnagyobb etnikai kisebbségét, több mint 6 millió roma az EU tagállamaiban él és legtöbbször uniós állampolgársággal rendelkezik. Annak ellenére, hogy sokan vannak és EU-s állampolgársággal rendelkeznek, a statisztikák azt mutatják, hogy iskolázottsági szintjük nagyon alacsony, nagyon rossz társadalmi-gazdasági körülmények között élnek, elfogadhatatlan körülmények között laknak és alig férnek hozzá a társadalmi és egészségügyi szolgáltatásokhoz. A roma fiatalok alig 15 %-ának van középiskolai végzettsége vagy szakiskolai végzettsége, a roma gyerekek alig 50%-a jár iskolába (ENSZ, 2011). Európa szerte hátrányos helyzetben vannak és nagyon rossz társadalmi és gazdasági körülmények közt élnek. Elég gyakran előfordul az is, hogy a roma emberek számára létrehozott programok nem megfelelőek és hozzáférhetetlenek.

Az ECVET Agent projekt által kivitelezett kutatás fő célja, hogy a regionális roma közösség tagjaival párbeszédet folytasson minden partnerországban és mezőgazdasági valamint üzleti szakértőkkel közösen információkat gyűjtsön az ECVET Agent Tanterv megalkotásához.

Ez a jelentés egy rövid kivonat, amely összegzi az elsődleges kutatás és a partnerek által elvégzett terepmunka eredményeit, és számos alapjavaslatot tartalmaz, amelyet figyelembe kell venni az ECVET Agent Tantervmegalkotásában és alkalmazásában. Az egyes, országos szintű román, osztrák, szlovák, horvát, olasz és ír jelentések megtalálhatók a projekt weboldalán www.ecvet-Agent.eu.

Kutatásmódszertan és kutatási alanyok

ECVET Agent kutatási folyamat célkitűzései a következők:

1. A projekt elsődleges célcsoportjával való kapcsolatfelvétel és azoknak az embereknek a mozgósítása, akik hosszútávon munkanélküliek, különösen a roma közösség tagjai.
2. A célcsoport képzési szükségleteinek és igényeinek felmérése a mezőgazdasági és vállalalkozási szférában

Az elsődleges kutatást minden partnerország elvégezte, legkevesebb negyven ember és legkevesebb két vállalalkozási és mezőgazdasági szakember bevonásával. Annak érdekében, hogy a kutatási folyamat egységes legyen, a Meath partnerség kifejlesztett egy közös kutatási sémát, amit a projekt konzorcium elfogadott és alkalmazott. A partnerek számos eszköz segítségével végezték a kutatást, kérdőívek, online felmérések, fókuszcsoportok, telefonos illetve személyes interjúk, adatbázisok és az érdekelt felek hálózatán keresztül vették fel a kapcsolatot a 40 munkakeresővel.

A kutatási kérdőívet összesen 294 ember töltötte ki, és 16 szakértővel készült interjú, ahogy az alábbi ábrán látható.

Ország	Résztevők	Szakértők
Ausztria	40	2
Románia	46	5
Írország	40	2
Szlovákia	90	3
Olaszország	40	2
Horvátország	41	2

1. táblázat: A résztvevők országonkénti megoszlása

A 294 résztvevő 64%-a férfi, és többségük azt nyilatkozta, hogy hosszú ideje állást keresnek és többségük, 2-5 éve nem dolgozik. A résztvevők életkora 16 és 65 év között van. Ahogy ez már az elsődleges kutatásból kiderült a célcsoport tagjai hiányos iskolázottságról és munkatapasztalatról számoltak be. A résztvevők 55%-a romának vallotta magát.

Amikor megkértük őket, hogy sorolják fel az okokat, amiért nem jutnak munkához, a négy leggyakoribb válasz a következő volt: nincs elég munkahely, iskolázottság hiánya,

munkaadók hozzáállása; kapcsolatok és ismeretségek hiánya; és a megfelelő tapasztalat hiánya.

Az ECVET Agent projektmegoldást keres a célcsoport munkanélküliségére, a vállalkozás lehetne az egyik kiút ebből a helyzetből és a nélkülözésből, ezért felmérték a résztvevők hajlandóságát a vállalkozás iránt. A felmérés eredményei változatosak voltak, Szlovákiában 58.9% pozitívan állt hozzá a javaslatához, Horvátországban a résztvevők 10%- mutatott hajlandóságot. A vállalkozás iránti pozitív hozzáállást még ki kell alakítani és népszerűsíteni kell a célcsoport körében, és úgy bemutatni, mint egy kiutat a szegénységből és egy lehetőséget a társadalmi és szociális helyzetük javítására.

A kutatási alanyok különböző válaszokat adtak a mezőgazdasági munkában való jártasságuk, a növénytermesztés, illetve a vállalkozás terén. Összességében következtelen nyilatkozatok és hiányos kompetenciák miatt azt nyilatkozták, hogy a meglévő tudásuk és tapasztalatuk nem elégséges a vállalkozás indításához.

Javaslatok a tanterv kidolgozásához

A kérdőívek eredményeinek összesítése és szakértői interjúk anyaga megtalálható a teljes ECVET Agent Kutatási Jelentésben, amely a projekt weboldalán [www.ecvet-Agent .eu](http://www.ecvet-Agent.eu) elektronikus formában elérhető. Az így összegyűjtött adatokat a Meath partnerség elemezte és javaslatokat dolgozott ki a tanterv megalkotását és kivitelezését illetően. Az alább bemutatott javaslatok keretrendszerként fognak szolgálni a tanterv kidolgozása során.

Az ECVET Agent projekt keretén belül elvégzett kutatás alapján arra a következtetésre jutottunk, hogy a roma közösségnek kidolgozandó képzési program megalkotása során számos tényezőt kell figyelembe vennünk. Ezek között vannak pszichológiai, antropológiai, szervezeti tényezők, valamint különös figyelmet kell szentelni a tanterv tartalmának kiválasztására is.

A képzés stílusa és kivitelezése

Minden partner ország esetében a résztvevők a gyakorlatias képzési stílust részesítették előnyben. Egy olyan képzést szeretnének, amely gyakorlatias műhelyfoglalkozásokból, készségfejlesztő bemutatókból, szakmai tanácsadásból, esettanulmányokból, szakmai gyakorlatból, kísérleti tanulásból és tanulmányi látogatásokból épül fel. A résztvevők többsége az ilyen típusú tanulási folyamatot részesítette előnyben a hagyományos módszerekkel szemben.

A kutatási eredmények alapján arra a következtetésre jutottunk, hogy a kísérleti képzést személyes és közvetlen módon kell megszervezni. Fontos hogy, minél kevesebb IT felhasználói ismereteket igényeljen, mivel a célcsoport készségei korlátozottak ezen a téren. A szakértőkel folytatott interjúk és a kérdőívezés nyomán kapott adatok alapján arra a következtetésre jutottunk, hogy a célcsoport körében az egyéni tanulás iránti hajlandóság alacsony. Úgy gondoljuk, hogy a képzést hagyományos tanítási módszerekre kell alapozni, ahol a résztvevő áll a középpontban, támogatásban részesül és hangsúlyt fektetnek a gyakorlati készségek fejlesztésére. A résztvevők javasolták, hogy hasznos lenne a szakmai gyakorlat és munkahelyi tanácsadó módszerét is bevenni a kísérleti programba.

Akkreditáció

A tanterv szóbeli és gyakorlatias elemeket kell tartalmazzon, mivel nem minden résztvevő írástudó, ezért nem lehet kizárólag írást és olvasást igénylő feladatokra alapozni. Ebből kifolyólag úgy gondoljuk, hogy az akkreditáció nem egy fontos tényező a célcsoport számára, mivel előfordulhat, hogy túl összetett és papír-alapú lesz a folyamat.

A részvételt akadályozó tényezők és lemorzsolódás

A partnerországokban a résztvevők akadályként említették a képzés költségét, a résztvevők szempontjából haszontalan tananyagot, képzés helyszínére való eljutást, valamint a képzés elvégzéséhez szükséges időt. Ezekből az okokból kifolyólag lehetséges, hogy a képzést kisebb csoportokban kell megszervezni különböző helyszíneken, annak érdekében, hogy csökkentsük a résztvevők utazási költségeit és időbefektetését. Talán az lenne a legjobb megoldás, ha a képzést a roma közösségekben lehetne megszervezni.

A lemorzsolódást illetően a kutatás eredménye arra utal, hogy fontos azonosítani azokat a motiváló tényezőket, amelyek hozzájárulnak a résztvevők lemorzsolódásának elkerüléséhez. Az üzenet, amely arra készíti őket, hogy maradjak és végezzék el a képzést tiszta és érthető kell, legyen. A projekt konzorcium számára fontos, hogy bizalmas viszonyt alakítson ki a célcsoporttal. Ezt különböző módszerekkel lehet elérni; bár néhány partner országban a „kompenzáció” elengedhetetlennek bizonyult a sikerhez. Ez azt jelenti, hogy a projektpartnernek állnia a résztvevők utazási költségeit. További ösztönző eszköz lehetne a „használdozati költség”, amely olyan potenciális jövedelmeket térítene meg, amelyet a résztvevők elveszítenek, mert a képzésen vesznek részt. Az a javaslat is felmerült, hogy a résztvevőknek mezőgazdaságban szerzett tapasztalatait mérjék fel és csak azokat válasszák ki, akiknek van előzetes tapasztalata ezen a téren.

Képzések ütemezése

A résztvevőket megkérdezték, hogy milyen gyakran szeretnének képzésre járni. A válaszok országról országra eltérőek voltak: Írorszában heti 1-2 alkalom, Szlovákiában és Olaszországban heti 5 nap, Romániában heti 5 óra, valamint Ausztriában heti 3-4 nap. Ebből adódóan a képzést modulokra kell bontani és meg kell hagyni a rugalmasságát ahhoz, hogy a partnerek olyan képzést tudjanak szervezni a saját országunkban, amely a roma közösség számára hasznos és hozzáférhető.

Javaslat a képzés tartalmát illetően

A következő lista olyan modulokat tartalmaz, amelyeket a partnereknek számításba kell venniük a tanterv alkotásakor, illetve be kell vonniuk a célcsoport tagjait ennek véglegesítésében azért, hogy biztosak lehessünk abban, hogy szükségleteiknek megfelel:

Agrár és kertészeti témák	Üzleti jellegű témák
<ul style="list-style-type: none">➤ Élelmiszer és zöldségtermesztés➤ Kártevő irtás és trágyázás➤ Növényvédelem és gondozás➤ Mezőgazdasági termékek feldolgozása➤ Munkagépek biztonságos használata (Traktor és targonca)➤ Biogazdálkodás➤ Komposztálás és trágyázás➤ Állattenyésztés➤ Lehetőségek a helyi mezőgazdasági szektorban➤ Élelmiszerbiztonsági és higiéniai alapismeretek	<ul style="list-style-type: none">➤ Vállalkozás elindítása (adó, jogok és biztosítás)➤ Vállalkozásfinanszírozás➤ Mezőgazdasági termékek értékesítése és marketingje➤ Idő menedzsment➤ Üzleti etikett (elfogadható magatartás)➤ A helyi mezőgazdasági piac és üzleti lehetőségek➤ Vállalkozás típusok: szociális vállalkozás és együttműködési modellek➤ Tárgyalási technikák➤ Mentálhigiénia és személyes fejlődés

További segédanyagok

A nemzeti kutatások alapján sikerült azonosítani azokat a tényezőket, amelyek elengedhetetlenek a kísérleti program működéséhez. A képzés sikeres lebonyolításához a partnereknek szüksége lesz a következőkre:

- Föld (föld/kert vagy parcella)
- Felszerelés
- Nyersanyagok (magok, termés, zöldségek etc.)
- Tapasztalt és kulturális szempontból tapintatos képző tanárok
- Következetes és elkötelezett mentorok
- Támogatás az érdekelt felek és ügynökségek részéről
- Egyéb jellegű támogatás a résztvevők számára, ellátás és étkezés a képzések előtt és után, utazási költségek visszatérítése és a résztvevők gyerekeinek ellátása, stb.

A válaszok elemzéséből az is kiderült, hogy a tanterv kidolgozásakor bele kell számítani más típusú támogatásokat is. Ezeket a támogatásokat akkor kaphatják meg a résztvevők, ha már sikeresen elvégezték a tanfolyamot. Továbbá a kutatás hangsúlyt fektet arra, hogy a projektpartnerek hozzá kell járuljanak a vállalkozás iránti pozitív hozzáállás kialakításához. A résztvevőket sikeres roma vállalkozók bemutatásával lehet ösztönözni. Mindezek mellett a partnerek karrier útvonalak felvázolásával járulhatnak hozzá a sikeres vállalkozások megalakításához. Ezek az erőforrás készletet kell tartalmaznak, a projekten kívüli képzési és támogatási lehetőségeket, amelyek az egyes országokban rendelkezésre állnak.

Nagyon fontos, hogy a projekt partnerek megértessék a résztvevőkkel a képzésfontosságát, amely akkor is hasznos lehet, ha az illető nem indít saját vállalkozást, hanem munkát keres. Ennek értelmében a szakmai gyakorlatok és egyéb tapasztalatszerzési lehetőségek tovább növelik a résztvevők esélyeit arra, hogy munkát találjanak.

A szakértők véleménye

A szakértők, akik részt vettek a kutatásban az egész konzorcium szintjén hasznos tanácsokkal járultak hozzá és belátást nyújtottak a roma közösséggel való együttműködésbe. Emellett további javaslatokkal álltak elő a vállalkozási képzést illetően, amely segít a különböző írás- és olvasáskészséggel rendelkező résztvevők képzési programját megszervezni.

Elsősorban azt emelték ki, hogy a gyenge számítógép felhasználói, valamint írás-olvasási készségekkel rendelkező résztvevőktől nem helyénvaló elvárni, hogy saját vállalkozást indítsanak. A szakértők felhívták a figyelmet arra, hogy egy vállalkozás indítása komoly felkészültséget igényel és ezt nem szabad figyelmen kívül hagyni a tanterv kidolgozásakor. Említésre méltó az a tény is, hogy a vállalkozás nem egy egyszerű kiút a munkanélküliségből, és szükség van egy sor készségre valamint tudásra, hogy kitapasztaljuk minden fortélyát, mint például a pénzügyi tervezés, eladás és marketing, kommunikációs készség, ügyfélkapcsolatok és időmenedzsment, stb.

Másodsorban a szakértők arra figyelmeztettek, hogy figyelembe kell venni a roma gondolkodásmódot és a kultúra sajátosságait a tanterv kidolgozásakor. Arra kel törekedni,

hogy a tanterv és az oktatásszervezés tartalma a kultúrát tiszteletben tartsa. Egy javaslat lehet, hogy bevonunk egy „csapatvezetőt” a roma közösségből, a tanterv kidolgozásakor. Így biztosak lehetünk abban, hogy a roma közösség szükségleteit tiszteletben tartjuk az ECVET Agent képzési program keretén belül, és bizalmas viszony alakul ki a két fél között.

Egy további fontos dolog, amire a szakértők felhívták a figyelmet – a mezőgazdasági szektorban szükséges magas kezdőbefektetés. Annak érdekében, hogy a résztvevők sikeres vállalkozásba kezdhessenek, a partnereknek a következő erőforrásokat kell biztosítaniuk: föld, munkagépek (vásárlása vagy kölcsönzése), nyersanyagok, valamint meg kell felelniük az országos szabályozásoknak. Az ilyen típusú kezdőbefektetésekkel az a probléma, hogy a roma közösség számára nincs megfelelő állami keret és vállalkozói támogatás.

Az ECVET Agent egy ambiciózus projekt, amelynek célja, hogy fejlessze a roma közösség készségeit és szakmai tudását, amely a saját vállalkozás kialakításához vezethet, és ez által megpróbálják áthidalni a pénzügyi és egyéb korlátokat. A szakértők szerint a projekt egy komoly előrelépést jelent a roma közösség számára. Többek között azért is, mert nagyon kevés ilyen jellegű kezdeményezés létezik, amely ezt a közösséget célozza meg.

Következtetések

Az munkavállalás egyike azon meghatározó tényezőknél, amelyek nagyban befolyásolják a közösségi integrációt. Annak érdekében, hogy lehetővé tegyünk e hátrányos helyzetű közösség szociális beilleszkedését, szükség van iskolázottsági szintjük növelésére szakmai tudásuk fejlesztésére, amely elősegíti a munkapiacra való elhelyezkedésüket. Egy olyan célcsoport esetében, amely inkább választaná a saját vállalkozást a munkavállaló viszony helyett, fontos, hogy mind helyi, tagállami mind uniós szinten olyan politikákat dolgozzanak ki, amely figyelembe veszi ezeket a vállalkozói kompetenciákat és olyan stratégiákat dolgozzanak ki, amelyek elősegítik e vállalkozások fejlődését. A törvényhozók rá kell, ébredjenek arra, hogyha integrálni akarják a roma közösséget, akkor ösztönözni kell őket, hogy aktív polgárokká váljanak és részt vegyenek a társadalmi gazdasági életben.

A hosszú ideje munka nélkül levő emberek a legnagyobb társadalmi réteget képezik, amely sokszorosan ki van téve a szegregációnak és szegénységnek. Azok aromák, akiknek hosszú ideje nincs munkahelye ugyanolyan nehézségekkel állnak szembe, mint más munkakeresők. Mindezek mellett még a diszkriminációval és a kulturális megkülönböztetéssel is meg kell küzdeniük.

Az Európában élő romák 70%-amunkanélküli, a roma háztartások 90%-a a szegénységi küszöb alatt él (ENSZ, 2011), így jogosan következtethetünk arra hogy a roma emberek

hátrányos helyzetben vannak a munkaerő piacon és ennek következtében elfogadhatatlan gazdasági körülmények között élnek.

További akadály a munkakeresés folyamatában az alacsony iskolázottsági szint és a kevés munkatapasztalat. A fentiekben említett számokból kiderül, hogy a jelenlegi integráló stratégiák nem eredményesek. Eljött az idő egy új megközelítés kidolgozására. Az ECVET Agent tanterv elsőként kizárólagosan a munkakereső romák szükségleteit veszi figyelembe, és ez alapján kidolgoz egy tantervet, amely személyre szabott és összhangban van a roma közösség szükségleteivel és támogatja a vállalkozás indítás folyamatában a résztvevőket. A jelen kutatás célja hogy felmérje, hogy milyen formát kel öltson ez a testreszabott tanterv, és hogy meghatározza, hogy a partnerek hogyan tervezzék meg a képzési folyamatot. A kutatásban résztvevő 294 személy válaszi alapján, sikerült tiszta képet kapni arról, hogy hogyan is kell, ez a tanterv felépüljön annak érdekében, hogy kielégítse e hátrányos helyzetű csoport képzési szükségleteit.

A munkanélküliség negatívan befolyásolja az önbecsülést és a személyes fejlődést. Rossz hatással lehet a családi életre, gyerekekre és a folyamatos munkanélküliség szisztematikussá válhat a családon belül, ha a gyerekek, testvérek rossz példát látnak. A megfelelő oktatás hiánya tovább hosszabbíthatja ezt a szegénységi állapotot az alacsony jövedelemmel rendelkező családok körében. Azonban, ha a roma munkakeresőket felvértezzük tudással és támogatjuk őket, saját vállalkozásba kezdhetnek. Az ECVET Agent konzorcium arra biztatja ezeket a munkakeresőket, hogy vegyék kézbe saját anyagi helyzetüket, és legyenek pozitív hatással a saját társadalmi, gazdasági és családi életükre. Nem sztereotípiák alapján kell megközelíteni ezt a problémát, valamint az sem ér sokat ha rövidtávú megoldásokat próbálunk ráerőltetni egy hosszú távú problémára. A kutatásból kiderül, hogy valós igény van az ilyen típusú képzésekre, valamint a roma közösség támogatására egész Európában.